

HİZMET İHRACATÇILARI BİRLİĞİ
2023 YAZILIM VE BİLİŞİM HİZMETLERİ STRATEJİ ÇALIŞTAY RAPORU

Çalıştay Moderatörü ve Raporu Hazırlayan:
Doç. Dr. Devrim Akgündüz

15 KASIM, 2023
İSTANBUL

PAZAR İSTİHBARATI, MÜŞTERİ VE İŞ ORTAKLARINA ERİŞİM.....	3
5447 SAYILI BİLİŞİM KARARI KAPSAMINDAKİ DESTEKLER.....	12
E-TURQUALITY.....	18
ŞİRKETLERİN YÖNETSEL VE KURUMSAL YETKİNLİKLERİ.....	24
YETENEK HAVUZU (İSTİHDAM).....	31
FİNANSMANA ERİŞİM	38
YURTIÇİ /YURTDIŞI ETKİNLİKLER	44

Moderatör Notu: Bu çalıştayın veri toplama aracı İstanbul Aydın Üniversitesi STEM Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Doç. Dr. Devrim Akgündüz tarafından tasarlanmış ve çalıştay raporu da kendisi tarafından hazırlanmıştır. © 2023

PAZAR İSTİHBARATI, MÜŞTERİ VE İŞ ORTAKLARINA ERİŞİM

Moderatör yorumu:

Çalıştay masası, Pazar İstihbaratı, Müşteri ve İş Ortağı Erişimi konularında belirlenen hedefler doğrultusunda önemli adımların atılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Acil hedef, yazılım alanında istihbaratın sağlanması ve devlet ayağının ilgili alanlarının daha etkin kullanımıyla ilgili beceri, etkinlik ve yetki alanlarının geliştirilmesini amaçlamaktadır. Bu hedefin gerçekleşmesi; yazılım alanında ithalat/ihracat bilgilerinin sağlıklı istatistiklerinin tutulması, uluslararası standart organizasyonlarına firmaların katılımı gibi unsurlarda önemli değişiklikler getirecektir. Ayrıca, kümelenme sürecindeki eksik noktaların belirlenmesi ve kaynakların etkin bir şekilde kullanılmasıyla ilgili sorunları ele alarak çözecektir.

Acil hedefin gerçekleşmesi için sorumlu kuruluşlar arasında Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Bilişim Sanayicileri, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı bulunmaktadır.

Orta vadeli hedefler arasında alt kümelerin oluşturulması, istatistik mevzuatı ve ihale takibi gibi konularda dış işleri ve ticaret bakanlıkları arasında eş güdümün sağlanması, alım heyetleri ile yurt dışı teknoparkların entegrasyonu ve koordinasyonu gibi unsurlar yer almaktadır. Bu hedefler, sürdürülebilir kalkınma, ihracat/döviz kazandırma ve bilimsel-teknolojik gelişim alanlarında önemli etkilere sahip olacaktır.

Uzun vadeli hedefler arasında ise milli kalkınma planına konuların eklenmesi ve süreçlerin uzun vadede belirlenmesi gibi hedefler yer almaktadır. Bu hedeflerin gerçekleşmesi için sorumlu kuruluşlar arasında Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Teknokentler/Kuluçka Merkezleri bulunmaktadır.

Bu hedeflerin gerçekleşmesiyle, yazılım sektöründe önemli bir dönüşüm ve etkinlik sağlanması, uluslararası arenada daha güçlü bir konum elde edilmesi ve ülke ekonomisine olumlu katkılar sunulması hedeflenmektedir.

1. Masa Raportörü	
Masada Katkı Sunan Kişilerin Adı-Soyadı	Emrah Yılmaz: Başarsoft Emine Yılmaz: Venhancer Muhammed Açıkgöz: Bilge Teknoloji Kerem Özsü: EGT Çağlar Berker Akyol: Ateş yazılım teknolojileri Ebru Şener Çatak: Prosen
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Yazılım	Güvenlik yazılımı, Dokuman / Arşiv yönetimi yazılımı, Kurumsal Kaynak Planlama (ERP) yazılımı, CRM yazılımı, İnsan kaynakları yazılımı, Mobil uygulamalar, Sektörel yazılım, Veri ambarı / Is zekâsı yazılımı, IoT / Sensor/ M2M, Görüntü İşleme Teknolojileri, Simülasyon Teknolojileri, Büyük Veri/Veri Analizi, Planlama / Optimizasyon Yazılımları, Yapay zekâ, Telekomünikasyon, Coğrafi Bilgi Sistemleri, Gömülü Sistem, Fintek
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Donanım	Bilgi güvenliği donanımı, I/O, gömülü sistem tasarım
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Bilgi Teknolojisi	Eğitim hizmeti, E-fatura / E-defter / E-arşiv hizmeti, Danışmanlık, Proje desteği, Barındırma / Yönetim hizmeti, Bulut hizmeti, Kurulum / Bakım / Destek hizmeti, diğer dış kaynak kullanım hizmeti, Ar-ge çalışmaları
SORUNLAR	
Giriş	Giderek dijitalleşen dünyada edinilen pazar istihbaratının güncelliği, doğruluğu ve devamlılığının sağlanması, sadece ithalat, ihracat ve firma bilgileri ile kısıtlı kalmamalı, pazar dinamiklerinin izlenmesi, endüstriyi düzenleyici kuruluşlarının da yakından takip edilmesi de önemli olacaktır. Uluslararası ticaretin değişimlerinin, mevzuat ve standartlarının anlaşılabilirliği ve istatistiki bilgilerle güçlendirilmesi gerekmekte, istihbarat ve pazar çalışmalarında ölçülebilir, denetlenebilir hedefler konması, Türkiye'nin 2.5Milyar dolar olan yazılım ihracatının katlanarak artması için önemli olacaktır.
1. Sorun ya da eksiklik	İlgili endüstri dinamikleri, ilgili ülke ithalat-ihracat mevzuatı ile ilgili istatistiki bilgilerin yeterli ve güncel olmaması.

1. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Politik, Bürokratik, Stratejik, İstihdam/İnsan Kaynağı
1. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	3
2. Sorun ya da eksiklik	Kümelenmelerin yeterli kapsayıcılıkta olmaması sonucu yurt dışı etkinliklerde kimi alanlarda yeterli iletişimin ve geliştirmenin yapılmaması, heyetlerin etkin sonuç üretmemesi
2. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	1
2. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Bürokratik, Stratejik, Sektörel
3. Sorun ya da eksiklik	Yurtdışı temsilciliklerin gerek firmalar gerek endüstri ile ilgili gerekli mevzuat ve ekonomik iklim hakkında istihbarat, analiz faaliyetleri konusunda desteğinin artırılması gerekliliği
3. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	2
3. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Bürokratik, Stratejik, Sektörel
4. Sorun ya da eksiklik	Uluslararası endüstri / standart organizasyonları ile ilgili network çalışmaları konusunda desteğin kısıtlı kalması
4. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	4
4. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Bürokratik, Stratejik, Sektörel, Üniversite-Sanayi İş Birliği, Toplumsal, Bilimsel
5. sorun ya da eksiklik	Firmaların ilgili ülkeler çerçevesinde satış, pazarlama, iş geliştirme süreçlerinde eğitim (dil, pazarlama, organizasyon, hukuk, ithalat) becerilerinin arttırılması

5. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	5
5. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Üniversite-Sanayi İş Birliği, Beceri ve Yetkinlik
2.Masa Raportörü	Yasemin Ganidağlı
Masada Katkı Sunan Kişilerin Adı-Soyadı	Ali Kılıç Yasemin Ganidağlı Ceren Özcan Tatar Zehra Kerimi Gül İge Mete Uslu
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Yazılım	Mobil uygulamalar, Sektörel yazılım, Veri ambarı / Is zekâsı yazılımı, Görüntü İşleme Teknolojileri, Büyük Veri/Veri Analizi, Planlama / Optimizasyon Yazılımları, Yapay zekâ, Coğrafi Bilgi Sistemleri
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Donanım	Sunucu, Veri toplama (OT/VT) donanımı
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Bilgi Teknolojisi	Eğitim hizmeti, E-fatura / E-defter / E-arşiv hizmeti, Danışmanlık, Proje desteği, Barındırma / Yönetim hizmeti, Kurulum / Bakım / Destek hizmeti, Katma değerli mobil ve internet hizmetleri, Diğer dış kaynak kullanım hizmeti, Ar-ge çalışmaları, Harita sistemleri
SORUNLAR	
Giriş	Türkiye'de yoğunlaşan dijital dönüşüm ortamıyla birlikte önemli bir dönüşüm süreci yaşamaktadır. Teknolojik gelişmelerin ışığında şirketlerin dijitalleşmesiyle birlikte pazar istihbaratı toplama yöntemlerini ve müşteri ilişkileri yönetimini büyük ölçüde değiştirmiştir. Dolayısıyla bunlara erişimin kolaylaştırılması, hızlı çözümler sunulması, sürdürülebilir ve yenilikçi beklentiler arasındadır. Ayrıca müşteri ilişkileri yönetiminde kamu tarafının katkılarının artırılması beklentiler arasındadır.
1. Sorun ya da eksiklik	Pazar istihbaratı; yeni pazarlar veya mevcut pazarlarda dijitalleşme sürecinde ilgili devletler tarafından oluşturulan veya oluşturulacak

	yönetmelik ve/veya yasal/yönetmelik düzenlemelerin pazara etkisinin takip edilememesi.
1. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Stratejik, Dış Kaynak
1. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	5
2. Sorun ya da eksiklik	Türkiye'deki yazılım üreticilerinin yetenekleri, ürün ve hizmet gamı envanterinin olmaması yurtdışı pazarı tarafından bilinmemesi ve yurtdışına hizmetlerin duyurulamaması
2. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	5
2. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Stratejik
3. Sorun ya da eksiklik	Yurtdışından gelen kamu heyetlerinin yazılım geliştiriciler ile tanıştırılmaması, bu tanıştırmaya yönelik bir mekanizma olmaması ve personellerin inisiyatifine bırakılmış olması
3. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	4
3. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Politik, Bürokratik
4. Sorun ya da eksiklik	Yurtdışı pazarlardaki kamu ihalelerinin bilgilerine ve detaylarına erişimin sağlanamaması
4. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	4
4. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Politik, Bürokratik, Stratejik, Girişimsel
5. sorun ya da eksiklik	Doğru hedef pazarlara ulaşılabilmesi için sektörel/bölgesel pazar araştırması danışmanlıklarının konu bazlı/ortak olarak toplanamaması

5. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	3
5. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Stratejik, Fiziksel/Olanaksal, Girişimsel, Fırsat eşitliği
HEDEFLER	
Acil hedef	HIB, küme çalışma grubunun kurularak yazılım alanında, istihbaratın sağlanması, devlet ayağının ilgili alanlarının daha etkin kullanımı ile ilgili beceri etkinlik, yetki alanlarının, geliştirilmesi
Acil hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar	Sorun 1, Sorun 2, Sorun 3, Sorun 4
Acil hedefin gerçekleşmesinin önemi nedir? Neyi etkileyecek ya da değiştirecektir.	Yazılım alanında gerek ithalat/ihracat bilgilerinin sağlıklı istatistiklerinin tutulması, yurt dışı istihbarat bilgilerinin devlet ve 3. parti yetkin firmalarca sağlanabilmesinin maliyeti (IDC gibi), uluslararası Standard organizasyonlarına (ETSI gibi) firmaların tek tek katılması yurt dışı ticari ataşeliklerin aktif ticari faaliyetlerde bulunulmasının önlenip denetlenerek etkinliğinin sağlanması, tek tek firmaların sağlayabileceği bir konu değildir. Kümelenme sürecinde nelerin açık nokta olarak kaldığının etkisiz kalan alanların çıkartılarak bu etki ve yetkilerin kaynaklarla beraber yeniden tanımlanması işaretlenmiş olan tüm sorunları adresleyecektir
Acil hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Bilişim Sanayicileri, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı
Acil hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat/Döviz kazandırma, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Girişimcilik
1. orta vadeli hedef	Alt kümelerin oluşması, istatistik mevzuat, ihale takibi gibi konularda dış işleri ve ticaret bakanlığı ile ilgili eş güdüm içinde çalışması, gerekirse HIB in in stratejik ülkelerde temsilci bulundurması
1. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Bilişim Sanayicileri, Ticaret Bakanlığı, Dış işleri bakanlığı

1. orta vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim
2. orta vadeli hedef	Alım heyetleri ve yurt dışı teknoparkların kümelerle entegre-koordineli bir şekilde çalışması
2. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Hizmet İhracatçıları Birliği, Bilişim Sanayicileri, Ticaret Bakanlığı
2. orta vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim
3. orta vadeli hedef	Hizmet ihracatçıları firmalarının satış, pazarlama, iş geliştirme, hukuki alanlar, ihracat dil gibi konularla ilgili olarak eğitimin sağlanması
3. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Kurumun kendisi, Hizmet İhracatçıları Birliği, Ticaret Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri
3. orta vadeli hedefin aşağıdaki hangi alanlara etkisi bulunmaktadır?	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, Fırsat Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Eğitimin Gelişimi, Beceri ve Yetkinlik
Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [1. orta vadeli hedef]	Sorun 1, Sorun 2, Sorun 3, Sorun 4
Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [2. orta vadeli hedef]	Sorun 2, Sorun 3, Sorun 4
Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [3. orta vadeli hedef]	Sorun 5
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [1. Orta vadeli hedef] (%)	50
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe	30

olan katkı düzeyleri. [2. Orta vadeli hedef] (%)	
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [3. Orta vadeli hedef] (%)	20
1. uzun vadeli hedef	Bu konuların milli kalkınma planına eklenmesi
1. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri
1. uzun vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, Fırsat Eşitliği, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Beceri ve Yetkinlik
2. uzun vadeli hedef	Daha uzun bir süreç için hedef belirlenememiştir.
2. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı
2. uzun vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim
3. uzun vadeli hedef	Daha uzun bir süreç için hedef belirlenememiştir.
3. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı
3. uzun vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim
Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [1. uzun vadeli hedef]	Sorun 1, Sorun 2, Sorun 3, Sorun 4
Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar [2. uzun vadeli hedef]	Sorun 1, Sorun 2, Sorun 3, Sorun 4

Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [3. uzun vadeli hedef]	Sorun 1, Sorun 2, Sorun 3, Sorun 4
Uzun vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [1. Uzun vadeli hedef] (%)	80
Uzun vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [2. Uzun vadeli hedef] (%)	10
Uzun vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [3. Uzun vadeli hedef] (%)	10

5447 SAYILI BİLİŞİM KARARI KAPSAMINDAKİ DESTEKLER

Moderatör yorumu:

Çalıştay masası, 5447 sayılı Bilişim Kararı kapsamındaki desteklerin belirlenmesi konusunda çeşitli hedefler ortaya koymuştur.

Acil hedef, firmaların destek başvurusuyla ilgili süreçlerin tanımlanması ve başvurunun sonuçlanacağı süreç boyunca firmaların bilgilendirilmesi üzerinedir. Bu hedefin gerçekleşmesi, firmaların başvuru aşamalarını ve sonuçlanma süreçlerini takip ederek geleceğe yönelik daha doğru planlar yapmalarını sağlayacaktır. Bu da özellikle İhracat/Döviz kazandırma alanında firmaların daha güçlü ve etkili adımlar atmasına olanak tanıyacaktır.

Acil hedefin gerçekleşmesi için sorumlu kuruluşlar arasında Hizmet İhracatçıları Birliği ve Ticaret Bakanlığı yer almaktadır. Bu hedefin etki alanı da İhracat/Döviz kazandırma odaklıdır.

Orta vadeli hedefler arasında süreçlerin dijitalleştirilmesi ve DYS'nin aktif kullanımının sağlanması yer almaktadır. Bu hedeflerin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar ise Hizmet İhracatçıları Birliği, Bilişim Sanayicileri ve Ticaret Bakanlığı'dır. Bu hedeflerin etki alanları ise İhracat/Döviz Kazandırma, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim ve Beceri/Yetkinlik odaklıdır.

Diğer bir orta vadeli hedef, başvuru aşamalarında sık yapılan hataların listelenmesidir. Bu hedefin gerçekleşmesiyle Fırsat Eşitliği sağlanması hedeflenmektedir.

Üçüncü orta vadeli hedef bütçenin arttırılması üzerinedir. Bu hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar ise Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği ve Ticaret Bakanlığı'dır. Bu hedefin etki alanı ise İhracat/Döviz Kazandırma olarak belirlenmiştir.

Uzun vadeli hedefler arasında Yazılım İhracatçıları Birliği'nin kurulması, destek ödemelerinin dövizle endeksli olması ve destek başvuru tarihinden itibaren 3-4 ay içinde ödemenin gerçekleştirilmesi yer almaktadır. Bu hedeflerin gerçekleşmesi için birçok kuruluş sorumludur ve etki alanları geniş bir yelpazededir.

Bu hedeflerin hayata geçirilmesiyle, bilişim sektörüne yönelik desteklerin daha şeffaf, hızlı ve etkili bir şekilde sunulması, firmaların ihracat ve döviz kazanımı odaklı faaliyetlerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Masa Raportörü	Özgür Karayalçın
Masada Katkı Sunan Kişilerin Adı-Soyadı	Bekir İçli Uğur Ünlü Erdem Yurtseven Burak Demirsoy Rıza Durucasugil Funda Ergin Uğur Ünlü Çiğdem Yıldiran Abdullah Efe İzzet Zakuto
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Yazılım	Kurumsal Kaynak Planlama (ERP) yazılımı, CRM yazılımı, Mobil uygulamalar, Sektörel yazılım, Veri tabanı yazılımı, IoT / Sensor/ M2M, Görüntü İşleme Teknolojileri, Oyun / Eğlence, Yapay zekâ
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Donanım	POS sistemleri, Telekomünikasyon altyapı donanımı, PBX santral, Mobil telefon
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Bilgi Teknolojisi	Eğitim hizmeti, Danışmanlık, Bulut hizmeti, İnternet hizmetleri, Kurulum / Bakım / Destek hizmeti, Sabit telefon hizmeti, Mobil telefon hizmeti, Katma değerli mobil ve internet hizmetleri, Ar-ge çalışmaları, akıllı şehir uygulamaları, sayısal kent haritalar üretimi
SORUNLAR	
Giriş	5447 sayılı devlet destekleri ile ilgili yaşanan sorunlar masaya yatırılmıştır. Özellikle destek incelemesinin uzun sürmesinin, bakanlık ve merkez bankasında beklemelelerinin olması ana problemler olarak ortaya çıkmıştır. Bütçe yetersizliği de bunun sebeplerinden olabilir. Ayrıca yeşil pasaportun önemi de vurgulandı. İhracatçının müşteri ziyaretinin de ayrıca desteklenmesi gerektiği vurgulandı. Sonuç olarak şirketlerin daha hızlı geri dönüşlere ve ürünlerini satabilmek için yurt dışına daha rahat çıkmaya ihtiyacı olduğu gözükmektedir.
1. Sorun ya da eksiklik	Destek ödemelerinin uzun süreçlerden dolayı ciddi değer kaybetmesi
1. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Politik, Bürokratik
1. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem	5

derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	
2. Sorun ya da eksiklik	Firmaların bağımsız yapacağı yurt dışı müşteri ziyaretlerinin desteklenmemesi
2. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	4
2. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Bürokratik, Sektörel
3. Sorun ya da eksiklik	Eksik evrakların geri bildirimlerinin bürokratik süreçlerden dolayı uzaması ve destek sürecinin sonuçlanmasının uzaması
3. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	3
3. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Politik, Bürokratik, İstihdam/İnsan Kaynağı, Dış Kaynak
4. Sorun ya da eksiklik	Tahakkuk eden desteklerin bakanlığa iletilmesinin ardından merkez bankasına iletilmesinin ve ödemenin yapılmasının çok uzun sürmesi.
4. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	5
4. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Politik, Bürokratik, Stratejik
5. sorun ya da eksiklik	İhracatçının yeşil pasaporta ulaşımının zor olması
5. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	4
5. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Politik, Bürokratik, Stratejik, Sektörel
HEDEFLER	

Acil hedef	Firmanın destek başvurusundan sonuçlanıncaya kadar geçen aşamadaki süreçlerin hizmet standartlarının tanımlanması ve ilerleyen süreçler boyunca firmaların aşamayla ilgili bilgilendirilmesi
Acil hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar	Sorun 1, Sorun 2, Sorun 3, Sorun 4, Sorun 5
Acil hedefin gerçekleşmesinin önemi nedir? Neyi etkileyecek ya da değiştirecektir.	Firmalar yaptıkları başvuruların hangi aşamada olduklarını ve sürecin ne zaman sonlanacağını takip edebilecekler. Böylelikle geleceğe dair daha doğru planlama yapma fırsatı bulacaklardır.
Acil hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Hizmet İhracatçıları Birliği, Ticaret Bakanlığı
Acil hedefin etki alanları	İhracat/Döviz kazandırma
1. orta vadeli hedef	Süreçlerin dijitalleştirilmesi. DYS'nin aktif olarak kullanılabilir hale getirilmesi.
1. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Hizmet İhracatçıları Birliği, Bilişim Sanayicileri, Ticaret Bakanlığı
1. orta vadeli hedefin etki alanları	İhracat / Döviz Kazandırma, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Beceri ve Yetkinlik
2. orta vadeli hedef	Başvuru aşamalarında istenilen evraklarla ilgili sık yapılan hatalarla ilgili bir liste yapılması
2. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Hizmet İhracatçıları Birliği
2. orta vadeli hedefin etki alanları	Fırsat Eşitliği
3. orta vadeli hedef	Bütçenin artırılması
3. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Ticaret Bakanlığı
3. orta vadeli hedefin aşağıdaki hangi alanlara etkisi bulunmaktadır?	İhracat / Döviz Kazandırma

Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [1. orta vadeli hedef]	Sorun 1, Sorun 3, Sorun 4
Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [2. orta vadeli hedef]	Sorun 1, Sorun 3, Sorun 4
Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [3. orta vadeli hedef]	Sorun 5
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [1. Orta vadeli hedef] (%)	40
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [2. Orta vadeli hedef] (%)	20
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [3. Orta vadeli hedef] (%)	40
1. uzun vadeli hedef	Yazılım İhracatçıları Birliği'nin kurulması
1. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Ticaret Bakanlığı
1. uzun vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, Fırsat Eşitliği, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik, Sanal Etkileşim, Girişimcilik
2. uzun vadeli hedef	Destek Ödemelerinin döviz endeksli olması. Böylelikle enflasyonist dönemlerde destek oranlarının düşmesinin önüne geçilmesi
2. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri

2. uzun vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, Fırsat Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik, Girişimcilik
3. uzun vadeli hedef	Destek başvuru tarihinden itibaren 3-4 ay içinde ödemenin gerçekleştirilmesi
3. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı
3. uzun vadeli hedefin etki alanları	İhracat / Döviz Kazandırma, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Girişimcilik
Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [1. uzun vadeli hedef]	Sorun 1, Sorun 2, Sorun 3, Sorun 4, Sorun 5
Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar [2. uzun vadeli hedef]	Sorun 1, Sorun 3, Sorun 4
Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [3. uzun vadeli hedef]	Sorun 1, Sorun 3, Sorun 4, Sorun 5
Uzun vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [1. Uzun vadeli hedef] (%)	40
Uzun vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [2. Uzun vadeli hedef] (%)	30
Uzun vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [3. Uzun vadeli hedef] (%)	30

E-TURQUALITY

Moderatör yorumu:

Çalıştay masası, E-TURQUALITY programı kapsamında belirlenen hedefler doğrultusunda çeşitli adımların atılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Acil hedef, mevzuatın hazırlanması ve değiştirilmesi süreçlerinde çalışan ekiplerin sektör dinamiklerini daha iyi analiz etmesi ve bilişim sektörüne uygun değişiklikler yapılırken gerektiğinde sektöre danışmanlık alınması üzerinedir. Bu hedefin gerçekleşmesi, Bilişimin Yıldızları Programı'nın başarısını artırarak yerli bilişim sektörünün ihracat kapasitesini yükseltecek ve yerli firmaların uluslararası arenada tanınırlığını ve marka değerini artıracaktır.

Acil hedefin gerçekleşmesi için sorumlu kuruluşlar arasında Cumhurbaşkanlığı, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil Toplum Kuruluşları ve Ticaret Bakanlığı bulunmaktadır. Bu hedefin etki alanı ise İhracat/Döviz Kazandırma üzerinedir.

Orta vadeli hedef ise genel desteklerden yararlanan firmaların içinde E-Turquality kapsamında olabilecek firmaların bu kapsamda olmamalarından kaynaklanan bütçe dengesizliğini çözmek üzerinedir. Bu hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar Hizmet İhracatçıları Birliği, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil Toplum Kuruluşları ve Ticaret Bakanlığı'dır. Etki alanı ise Fırsat Eşitliği olarak belirlenmiştir.

Uzun vadeli hedefler arasında yurt dışı desteklerin artırılması ve yazılım desteklerinin harcama yapılan döviz cinsinden geri ödeme yapılması yer almaktadır. Bu hedeflerin gerçekleşmesi için ilgili sivil toplum kuruluşları ve Ticaret Bakanlığı sorumlu tutulmuştur. Bu hedeflerin etki alanları Sanayi, İnovasyon ve Altyapı ile Bilimsel ve Teknolojik Gelişimdir.

Her bir hedefin gerçekleşmesi için kaynak teşkil eden sorunlar belirtilmiş ve her bir hedefin ana hedefe olan katkı düzeyleri yüzdeler olarak ifade edilmiştir.

Bu hedeflerin hayata geçirilmesiyle, bilişim sektöründe daha etkin ve verimli bir yapı oluşturulması, yerli firmaların uluslararası alanda daha rekabetçi bir konuma gelmesi ve ihracat kapasitelerinin artırılması amaçlanmaktadır.

Masa Raportörü	Ayşenur Türkarlan
Masada Katkı Sunan Kişilerin Adı-Soyadı	Ediz Göksu Aslan Doğan Turgay Gümüşdere Ayşenur Türkarlan Muhammed Ali Küçük Mehmet Karnak Metin Akan Buğra Serdar Sarıaydın
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Yazılım	Güvenlik yazılımı, CRM yazılımı, Sektörel yazılım, Planlama / Optimizasyon Yazılımları, Oyun / Eğlence, Yapay zekâ, Pazarlama Otomasyon Yazılımı (Insider)
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Donanım	Ağ donanımı, Bilgi güvenliği donanımı
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Bilgi Teknolojisi	Eğitim hizmeti, Danışmanlık, Proje desteği, Kurulum / Bakım / Destek hizmeti, Katma değerli mobil ve internet hizmetleri, Diğer dış kaynak kullanım hizmeti, Ar-ge çalışmaları
SORUNLAR	
Giriş	Tüm dünyada bilişim sektörünün yükselişe geçmesiyle Türkiye'de de bu alanda birçok fırsat ortaya çıkmıştır. E-Turquality Programı Ticaret Bakanlığı tarafından bilişim sektörünün desteklenmesi, sektörde faaliyet gösteren yerli firmaların yurt dışına açılarak hizmet ihracatı kapasitesinin artırılması amacıyla oluşturulmuştur. Bu kapsamda oluşturulan desteklerden yararlanmak isteyen firmalar sektör dinamiklerine uygun şekilde bu fırsatlardan yararlanmalıdır.
1. Sorun ya da eksiklik	E-Turquality Program Kabulü: Kabul ile onay süresi arasında tüm desteklerden faydalanmaların durdurulması. Yıl sonundaki SİP onayı sürecinde de beklemeye girilmesi.
1. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Bürokratik, Mevzuatsal
1. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem	5

derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	
2. Sorun ya da eksiklik	Yurt Dışı Destekleri: Döviz bazında yapılan harcamalar için TL destek verilmesi sonucunda ödemenin alınacağı tarihe kadar kur dalgalanmaları sebebiyle desteklerin değerini kaybetmesi.
2. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	5
2. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Politik
3. Sorun ya da eksiklik	Program değerlendirmesi kapsamında yapılan değerlendirme sonuçlarının açıklanmaması. Buna bağlı olarak kapsama alınmama durumunda hangi maddenin iyileştirileceğinin bilinmemesi ve danışmanlık desteğinin baştan başlaması. Yine bu başlığa bağlı olarak puanlama kriterlerinin nasıl yapıldığının bilinmemesi. Somut örnekler olmadığı için puanlamaya itiraz etme ya da düzenleme konusunda aksiyon alınamaması. Yine buna bağlı olarak SİP sürecindeki puanlamadan faydalanılamaması.
3. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	5
3. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Mevzuatsal
4. Sorun ya da eksiklik	Danışmanlık Desteği: Bu süreçlerde 3 teklif alınması ve her firmadan 3'er referans istenmesi. Yazılım sektöründe böyle durumlarda 3 teklifin tamamlanmasının mümkün olmaması veya firmaların referans vermek istememesi durumunda bu destekten faydalanılamaması.
4. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	4

4. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Bürokratik
5. sorun ya da eksiklik	İlk karardan sonra başvuran firmaların karar kapsamında değerlendirilmesi. Kapsamın küçültüldüğü durumlarda başvuru yapan firmalar harcama yaptıkları için bu değişiklikten negatif anlamda etkileniyorlar. Ödeme alamadıkları için onlar adına anlamsız bir süreç olması.
5. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	4
5. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Bürokratik, Stratejik
Diğer hususlar	Lisans Kiralama Desteği ile ilgili kapsamın artırılması ve sektöre özel ihtiyaçların belirlenerek tekrar değerlendirilmesi eklemek istediğimiz son sorundur. 4 puan ile önceliklendirilmiştir.
HEDEFLER	
Acil hedef	Mevzuatın hazırlanması, değiştirilmesi sürecinde çalışan ekibin sektör dinamiklerini daha iyi analiz etmesi, bilişim sektörüne uygun şekilde değişiklikler yapılırken gerekirse sektöre dair danışmanlık alınması.
Acil hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar	Sorun 1, Sorun 2, Sorun 3, Sorun 4, Sorun 5
Acil hedefin gerçekleşmesinin önemi nedir? Neyi etkileyecek ya da değiştirecektir.	Bilişimin Yıldızları Programının başarılı olması ve yerli bilişim sektöründe ihracat kapasitesinin artması, yerli firmalarımızın yurt dışında tanınırlığı ve marka değerinin artması.
Acil hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Ticaret Bakanlığı
Acil hedefin etki alanları	İhracat/Döviz kazandırma
1. orta vadeli hedef	Genel desteklerden yararlanan firmaların içinde E-Turquality kapsamında olabilecek firmaların bu kapsamda olmamaları nedeniyle bütçe dengesizliği yaratması ve bunun çözülmesi için adım atılması.
1. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Hizmet İhracatçıları Birliği, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Ticaret Bakanlığı

1. orta vadeli hedefin etki alanları	Fırsat Eşitliği
Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [1. orta vadeli hedef]	Sorun 4
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [1. Orta vadeli hedef] (%)	100
1. uzun vadeli hedef	Yurt dışı desteklerinin artırılması
1. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Ticaret Bakanlığı
1. uzun vadeli hedefin etki alanları	Sanayi, İnovasyon ve Altyapı
2. uzun vadeli hedef	Yazılım desteklerinin harcama yapılan döviz cinsinden geri ödeme yapılması
2. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Ticaret Bakanlığı
2. uzun vadeli hedefin etki alanları	Bilimsel ve Teknolojik Gelişim
Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [1. uzun vadeli hedef]	Sorun 3
Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar [2. uzun vadeli hedef]	Sorun 5
Uzun vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [1. Uzun vadeli hedef] (%)	55

Uzun vadedeki hedef ya da
çözüm önerilerinin ana hedefe
olan katkı düzeyleri. [2. Uzun
vadeli hedef] (%)

45

ŞİRKETLERİN YÖNETSEL VE KURUMSAL YETKİNLİKLERİ

Moderatör yorumu:

Bu çalıştay masası, şirketlerin yönetsel ve kurumsal yetkinliklerini geliştirmeye yönelik belirli hedeflerin oluşturulmasını amaçlamaktadır.

Acil hedef, şirketlerin stratejik planlarını oluşturarak uygulanabilir hale getirmeleri üzerinedir. Bu hedefin gerçekleşmesi, finansal ve operasyonel kaynakların verimli kullanımını, şirketin sürdürülebilir iş süreçlerini etkin yönetimini, orta ve uzun vadeli planlarının belirlenmesini ve tüm departmanların verimli çalışmasını sağlayarak şirketlerin gelişimini etkileyecektir.

Bu acil hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar arasında Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil Toplum Kuruluşları, Üniversiteler, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, TÜBİTAK ve Teknokentler/Kuluçka Merkezleri bulunmaktadır. Etki alanları ise Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat/Döviz Kazandırma, İthalat, Fırsat Eşitliği, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Eğitimin Gelişimi, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik, Girişimcilik gibi geniş bir yelpazedir.

Orta vadeli hedefler, strateji planlamasına yönelik yol haritasının çıkarılması, aksiyonların belirlenmesi ve ön taslak çalışmalarının yapılması üzerinedir. Bu hedeflerin gerçekleşmesi için kurumlar, üniversiteler, sanayi ve teknoloji bakanlığı, ticaret bakanlığı, TÜBİTAK, teknokentler/kuluçka merkezleri ve dış sektörel firmalar sorumlu tutulmuştur.

Uzun vadeli hedefler arasında stratejik planların sürdürülebilirliğinin sağlanması ve şirketlerin inovasyonel ürün ve hizmetlerini lider konuma getirme amacı vardır. Bu hedeflerin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar ve etki alanları çeşitlilik göstermektedir.

Her bir hedefin gerçekleşmesi için kaynak teşkil eden sorunlar belirtilmiş ve her bir hedefin ana hedefe olan katkı düzeyleri yüzdelik olarak ifade edilmiştir.

Bu hedeflerin hayata geçirilmesiyle, şirketlerin daha etkin stratejiler belirleyebilmesi, sürdürülebilirliklerini sağlayabilmeleri ve inovasyonel güçlerini artırabilmeleri amaçlanmaktadır.

Masa Raportörü	Mehmet Karademir
Masada Katkı Sunan Kişilerin Adı-Soyadı	Gamze Mihci Nihal Tiryaki Ekin Erdoğan Alim Küçükpehlivan Mehmet Karademir Ebru Şener Çatak Zafer Karaca Levent Göktürk
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Yazılım	Güvenlik yazılımı, Mobil uygulamalar, Sektörel yazılım, IoT / Sensor/ M2M, Görüntü İşleme Teknolojileri, Planlama / Optimizasyon Yazılımları, Yapay zekâ, Yazılım ve Bulut Bilişim
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Donanım	Bilgi güvenliği donanımı, Kiosk, HSM
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Bilgi Teknolojisi	Danışmanlık, Proje desteği, Bulut hizmeti, Kurulum / Bakım / Destek hizmeti, Diğer dış kaynak kullanım hizmeti, Ar-ge çalışmaları
SORUNLAR	
Giriş	Türkiye'de şirketlerin yönetsel ve kurumsal yetkinliklerine etki eden başlıca sorunlar arasında organizasyonun stratejik yol haritasının doğru oluşturulamaması ve uygulanamaması, şirket içindeki kariyer ve performans yönetiminin sağlıklı yürütülememesi, şirket içindeki süreç, operasyon ve kararların iç iletişim yoluyla yaygınlaştırılmaması sorunu, farklı sebeplerle finansmana erişim sorununun getirdiği şirket içi ve dışı problemler. Belirlenen sorunlar şirketin büyüme hedeflerini ve şirketin gelişimini etkileyen faktörler olarak tespit edilmiştir.
1. Sorun ya da eksiklik	Önemli karar ve operasyonlar hakkında bilgi paylaşımı ve iç iletişimin sağlıklı yapılamaması.
1. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Stratejik, İstihdam/İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik
1. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	3

2. Sorun ya da eksiklik	Stratejik planlama süreçlerdeki sürdürülebilir eksiklik
2. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	1
2. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Stratejik, Teknolojik
3. Sorun ya da eksiklik	Kariyer ve performans yönetimi konusundaki eksiklik.
3. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	2
3. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Stratejik, İstihdam/İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik
4. Sorun ya da eksiklik	Şirketin büyümesine etki edecek finans kaynaklarına erişim sıkıntısı
4. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	5
4. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Politik, Bürokratik, Stratejik, Sektörel, Dış Kaynak, Fiziksel/Olanaksal
5. sorun ya da eksiklik	Organizasyon içindeki tanımlanan rollere yönetim ve karar alma inisiyatifi tanınmaması.
5. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	4
5. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Stratejik, Sektörel, Sosyal, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Fırsat eşitliği, Beceri ve Yetkinlik
HEDEFLER	
Acil hedef	Şirketin stratejik planının oluşturulması ve uygulanabilmesi.
Acil hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar	Sorun 1, Sorun 2, Sorun 3, Sorun 4, Sorun 5

Acil hedefin gerçekleşmesinin önemi nedir? Neyi etkileyecek ya da değiştirecektir.	Finansal ve operasyonel kaynakların verimli kullanımını, şirketin sürdürülebilir iş süreçlerini etkin yönetimini, şirketin orta ve uzun vade planlarının belirlenmesini, bütün departmanların verimli çalışmasını etkiler.
Acil hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Kurumun kendisi, Hizmet İhracatçıları Birliği, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Üniversiteler, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, TÜBİTAK, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri
Acil hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat/Döviz kazandırma, İthalat, Fırsat Eşitliği, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Eğitimin Gelişimi, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik, Girişimcilik
1. orta vadeli hedef	Strateji planlamasına yönelik yol haritasının çıkarılması, yapılması gereken aksiyonların belirlenmesi ve ön taslak çalışmanın yapılması.
1. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Kurumun kendisi, Üniversiteler, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, TÜBİTAK, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri, Dış Sektörel Firmalar
1. orta vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, İthalat, Fırsat Eşitliği, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Eğitimin Gelişimi, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik, Girişimcilik
2. orta vadeli hedef	Planlaması yapılan stratejik yol haritasının ve aksiyonların hayata geçirilmesi.
2. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Kurumun kendisi, Üniversiteler, Sanayi kuruluşları, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, TÜBİTAK, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri
2. orta vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, İthalat, Fırsat Eşitliği, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Eğitimin Gelişimi, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik, Girişimcilik
3. orta vadeli hedef	Stratejik planlamanın çıktılarının izlenmesi, analiz edilmesi ve raporlanması

3. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Kurumun kendisi, Üniversiteler, Sanayi kuruluşları, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, TÜBİTAK, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri
3. orta vadeli hedefin aşağıdaki hangi alanlara etkisi bulunmaktadır?	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, İthalat, Fırsat Eşitliği, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Eğitimin Gelişimi, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik, Girişimcilik
Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [1. orta vadeli hedef]	Sorun 1, Sorun 2, Sorun 3, Sorun 4, Sorun 5
Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [2. orta vadeli hedef]	Sorun 1, Sorun 2, Sorun 3, Sorun 4, Sorun 5
Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [3. orta vadeli hedef]	Sorun 1, Sorun 2, Sorun 3, Sorun 4, Sorun 5
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [1. Orta vadeli hedef] (%)	50
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [2. Orta vadeli hedef] (%)	30
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [3. Orta vadeli hedef] (%)	20
1. uzun vadeli hedef	Stratejik planın sürdürülebilir olmasını kalıcı kılarak
1. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Kurumun kendisi, Hizmet İhracatçıları Birliği, Bilişim Sanayicileri, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Üniversiteler, Sanayi kuruluşları, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, TÜBİTAK, Dış Sektörel Firmalar

1. uzun vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, İthalat, Fırsat Eşitliği, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Eğitimin Gelişimi, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik, Girişimcilik
2. uzun vadeli hedef	Şirketin inovasyonel ürün ve hizmetlerinin lider konuma gelmesini sağlamak
2. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Kurumun kendisi, Hizmet İhracatçıları Birliği, Bilişim Sanayicileri, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Üniversiteler, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, TÜBİTAK, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri
2. uzun vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, İthalat, Fırsat Eşitliği, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Eğitimin Gelişimi, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik, Girişimcilik
3. uzun vadeli hedef	Şirketin ihracat yapması ve ürün hizmetlerini uluslararası pazara açması.
3. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Kurumun kendisi, Hizmet İhracatçıları Birliği, Bilişim Sanayicileri, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Üniversiteler, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, TÜBİTAK, Sendikalar, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri
3. uzun vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, İthalat, Fırsat Eşitliği, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Eğitimin Gelişimi, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik, Girişimcilik
Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [1. uzun vadeli hedef]	Sorun 1
Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar [2. uzun vadeli hedef]	Sorun 1

Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [3. uzun vadeli hedef]	Sorun 1
Uzun vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [1. Uzun vadeli hedef] (%)	50
Uzun vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [2. Uzun vadeli hedef] (%)	30
Uzun vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [3. Uzun vadeli hedef] (%)	20

YETENEK HAVUZU (İSTİHDAM)

Moderatör yorumu:

Bu çalıştay masası, yetenek havuzunun istihdam alanında gelişimini sağlamak amacıyla belirlenen hedefler doğrultusunda ilerlemektedir.

Acil hedef, yetenek havuzuna erişimin ve potansiyel adayların kolayca bu havuza girebilmesini sağlamak ve uzaktan çalışmanın regülatif düzenlemesini hayata geçirmek üzerinedir. Bu hedefin gerçekleşmesi, sektörde kariyer yapmak isteyenlerle iş geliştirmek isteyen şirket ve yatırımcıları bir araya getirerek istihdam olanaklarını artıracak ve mekâna bağımlı olmadan çalışmayı mümkün kılacaktır.

Acil hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar arasında Cumhurbaşkanlığı, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil Toplum Kuruluşları, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sendikalar, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bulunmaktadır. Bu hedefin etki alanları arasında sürdürülebilir kalkınma, ihracat/döviz kazandırma, fırsat eşitliği, sanayi, inovasyon, bilimsel ve teknolojik gelişim, eğitim, istihdam, insan kaynağı, beceri ve yetkinlik gibi önemli alanlar yer almaktadır.

Orta vadeli hedefler, bilişim yetenek havuzundaki rekabetin düzenlenmesi, teşvik mevzuatının basitleştirilmesi ve yeşil pasaport uygulamasının genişletilmesi üzerinedir. Bu hedeflerin gerçekleşmesi için farklı kuruluşlar sorumlu tutulmuş ve etki alanları belirtilmiştir.

Uzun vadeli hedeflerde ise Türkiye'nin bilişim/yazılım havuzundaki nicelik ve nitelik sorunlarına çözüm üretilmesi ve yazılımcılığın teşvik edilmesi gibi hedefler belirlenmiştir. Bu hedeflerin gerçekleşmesi için birçok kuruluş ve sektörün işbirliği içinde olması gerektiği vurgulanmıştır.

Bu hedeflerin gerçekleşmesiyle, bilişim sektöründe istihdamın artması, yetenek havuzunun çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi, şirketlerin verimliliğinin artırılması ve ülke ekonomisinin bilişim alanında güçlenmesi amaçlanmaktadır.

Masa Raportörü	Burak Şalk
Masada Katkı Sunan Kişilerin Adı-Soyadı	Serdar Toraman: İnova Mehmet Çakan: Tenekekafalar Deniz Özbek: Ekin Smart City Ergenekon Küçük: İstanbul İhtisas Serbest Bölge Hamza Küçük: Orderprofs Burak Şalk: NetRD Fehmi Tütüncü: Foneva
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Yazılım	Sektörel yazılım, IoT / Sensor/ M2M, Oyun / Eğlence, E-ticaret yazılımları, Finansal sektör yazılımları
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Donanım	Güvenlik kamera donanımı, Görüntü ve ses sistemleri
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Bilgi Teknolojisi	Danışmanlık, Bulut hizmeti, Kurulum / Bakım / Destek hizmeti, Katma değerli mobil ve internet hizmetleri, Ar-ge çalışmaları
SORUNLAR	
Giriş	Dünyada pandemi bilişim dünyasındaki dengeleri değiştirdi. Uzaktan çalışma sınırları ortadan kaldırdı. Yabancı şirketler sadece kendi ülkelerinden değil yurt dışındaki yetenek havuzlarını keşfetti. Ayrıca büyük teknoloji yatırım havuzları Türkiye'de önemli yatırımlar yaptı. Bu durumlar yazılım havuzu piyasasını alt üst etti. Türkiye'de zaten bilişim yetenek havuzu sınırlı. Türkiye'de yazılım/bilişim yetenek havuzunun arz/talep dengesi bozuldu.
1. Sorun ya da eksiklik	Türkiye yazılım havuzunda nicelik ve nitelik sorunu
1. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Bürokratik, Stratejik, Sektörel, İstihdam/İnsan Kaynağı, Üniversite-Sanayi İş Birliği, Toplumsal, Sürdürülebilir kalkınma, Teknolojik, Fiziksel/Olanaksal, Sosyal, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Fırsat eşitliği, Beceri ve Yetkinlik
1. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	5
2. Sorun ya da eksiklik	Yazılım havuzunda zorlu rekabetler

2. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	3
2. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Bürokratik, Stratejik, Sektörel, İstihdam/İnsan Kaynağı, Toplumsal, Teknolojik, Bilimsel, Dış Kaynak, Sosyal
3. Sorun ya da eksiklik	Yazılım havuzuna erişim
3. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	3
3. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Bürokratik, İstihdam/İnsan Kaynağı, Üniversite-Sanayi İş Birliği, Fiziksel/Olanaksal
4. Sorun ya da eksiklik	Personel tutundurma sorunları ve çalışan beklentilerindeki değişimler
4. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	3
4. sorun ya da eksikliğin kaynağı	İstihdam/İnsan Kaynağı, Toplumsal
5. sorun ya da eksiklik	Çalışma mevzuatının uzaktan çalışmaya uygun hale getirilmesi
5. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	5
5. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Bürokratik, İstihdam/İnsan Kaynağı, Sürdürülebilir kalkınma, Sosyal
HEDEFLER	
Acil hedef	Yetenek havuzuna erişimin ve potansiyel adayların yetenek havuzuna girmesinin kolaylaştırılması, uzaktan çalışmanın regülatif düzenlemesinin hayata geçirilmesi
Acil hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar	Sorun 1, Sorun 3, Sorun 5

Acil hedefin gerçekleşmesinin önemi nedir? Neyi etkileyecek ya da değiştirecektir.	Bu sektörde kariyer yapmak isteyen arkadaşlarla, sektörde iş geliştirmek isteyen şirket ve yatırımcıları biraraya getirip istihdam olanaklarının artmasına yardımcı olacaktır. Şehir sınırı olmaksızın mekân bağımsız çalışmanın önünü açacaktır.
Acil hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sendikalar, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Acil hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat/Döviz kazandırma, Fırsat Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Eğitimin Gelişimi, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik
1. orta vadeli hedef	Bilişim yetenek havuzundaki zorlu rekabetin düzenlenmesi
1. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Hizmet İhracatçıları Birliği, Bilişim Sanayicileri, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı
1. orta vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, Fırsat Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik, Girişimcilik
2. orta vadeli hedef	Teşvik Mevzuatının basitleştirilmesi. Özellikle küçük ve orta ölçekli şirketlerin kompleks ve sürekli değişen mevzuata ayak uydurması oldukça zorlu olmaktadır. Mevzuat basitleştirilirse yetenek havuzu daha verimli kullanılabilir istihdam artacaktır
2. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri
2. orta vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, Fırsat Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik, Girişimcilik
3. orta vadeli hedef	İhracatçı şirketlere verilen yeşil pasaport uygulamasının genişletilerek, ihracat gelirlerinin artırılması ve yetenek havuzunun verimli şekilde kullanımı

3. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Hizmet İhracatçıları Birliği, Ticaret Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı
3. orta vadeli hedefin aşağıdaki hangi alanlara etkisi bulunmaktadır?	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Beceri ve Yetkinlik, Girişimcilik
Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [1. orta vadeli hedef]	Sorun 1, Sorun 5
Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [2. orta vadeli hedef]	Sorun 2, Sorun 5
Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [3. orta vadeli hedef]	Sorun 3, Sorun 5
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [1. Orta vadeli hedef] (%)	40
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [2. Orta vadeli hedef] (%)	50
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [3. Orta vadeli hedef] (%)	10
1. uzun vadeli hedef	Türkiye bilişim/ yazılım havuzunda nicelik sorununa çözüm üretilmesi
1. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Bilişim Sanayicileri, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Üniversiteler, Sanayi kuruluşları, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, TÜBİTAK, Belediyeler, Avrupa Birliği, Medya, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri

1. uzun vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, Fırsat Eşitliği, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, İstihdam ve İnsan Kaynağı
2. uzun vadeli hedef	Türkiye bilişim/ yazılım havuzunda nitelik sorununa çözüm üretilmesi
2. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Bilişim Sanayicileri, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Üniversiteler, Sanayi kuruluşları, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Avrupa Birliği, Medya, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri
2. uzun vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Eğitimin Gelişimi, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik
3. uzun vadeli hedef	Yazılımcılığın, bilişim sektörünün özendirilmesi ve teşvik edilmesi, Türkiye'nin bir bilişim ülkesi haline getirilmesi
3. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Oyun Geliştiricileri, Bilişim Sanayicileri, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Üniversiteler, Sanayi kuruluşları, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Medya, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri
3. uzun vadeli hedefin etki alanları	İhracat / Döviz Kazandırma, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Eğitimin Gelişimi, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik
Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [1. uzun vadeli hedef]	Sorun 1, Sorun 2, Sorun 3, Sorun 4, Sorun 5
Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar [2. uzun vadeli hedef]	Sorun 1, Sorun 2, Sorun 3, Sorun 4, Sorun 5
Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [3. uzun vadeli hedef]	Sorun 1, Sorun 3, Sorun 4, Sorun 5
Uzun vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe	40

olan katkı düzeyleri. [1. Uzun vadeli hedef] (%)	
Uzun vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [2. Uzun vadeli hedef] (%)	30
Uzun vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [3. Uzun vadeli hedef] (%)	30

FİNANSMANA ERİŞİM

Moderatör yorumu:

Bu çalıştay masası, yetenek havuzunun istihdam alanında gelişimini sağlamak amacıyla belirlenen hedefler doğrultusunda ilerlemektedir.

Bu çalıştay masası, finansmana erişim konusunda sektörün gelişimi için belirlediği hedefler doğrultusunda ilerlemektedir.

Acil hedef, sektörün ulaşabileceği finansman kaynaklarının çeşitlendirilmesi ve artırılması üzerine odaklanmaktadır. Bu hedefin gerçekleşmesi sektörün sağlıklı bir şekilde operasyonlarını sürdürebilmesi açısından oldukça kritiktir.

Acil hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar arasında Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Finans Kuruluşları yer almaktadır. Bu hedefin etki alanları arasında sürdürülebilir kalkınma, ihracat/döviz kazandırma, ithalat, fırsat eşitliği, sanayi, inovasyon, bilimsel ve teknolojik gelişim, eğitim, istihdam, insan kaynağı, beceri ve yetkinlik, girişimcilik gibi kritik alanlar bulunmaktadır.

Orta vadeli hedefler ise finansmana erişim konusunda firmaların bilgilendirilmesi, yatırımcıya erişim kanallarının artırılması ve Ticaret Bakanlığı gibi kurumların değerlendirme uzmanlarının sayı ve yetkinlik olarak artırılmasını içermektedir.

Uzun vadeli hedeflerde ise yurt dışındaki pazarın tanınması ve desteklerin yaratılması için sektör bazlı uzmanların atanması ile firmaların sağlıklı büyüme metodolojisinin tanımlanması ve buna bağlı olarak finansmana erişim üzerinde durulmuştur.

Bu hedeflerin gerçekleşmesiyle, sektörün finansal açıdan güçlenmesi, büyümesi ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşması hedeflenmektedir.

Masa Raportörü	Mine Küçük Üstünbaş
Masada Katkı Sunan Kişilerin Adı-Soyadı	Mine Küçük Üstünbaş İsmet Çelebi Ozan Kızıldereli İbrahim Öztürk Can Tanyer
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Yazılım	Güvenlik yazılımı, Mobil uygulamalar, Sektörel yazılım, Veri ambarı / İş zekâsı yazılımı, IoT / Sensor/ M2M, Görüntü İşleme Teknolojileri, Simülasyon Teknolojileri, Büyük Veri/Veri Analizi, Planlama / Optimizasyon Yazılımları, Oyun / Eğlence, Yapay zekâ, Finansal Teknolojiler
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Donanım	Sunucu, Masaüstü bilgisayar ve OEM ürünleri, Veri yedekleme ve depolama donanımı, Ağ donanımı, Güvenlik kamera donanımı, Bilgi güvenliği donanımı
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Bilgi Teknolojisi	Danışmanlık, Proje desteği, Bulut hizmeti, İnternet hizmetleri, Kurulum / Bakım / Destek hizmeti, Katma değerli mobil ve internet hizmetleri, Ar-ge çalışmaları
SORUNLAR	
Giriş	Mevcut konjonktürden dolayı finansmana erişim önceki yıllara nazaran daha da zor hale gelmiştir. Kamunun bu konuda katkısını arttırması sektörün büyümesi ve gelişmesi açısından elzemdir.
1. Sorun ya da eksiklik	Finansman eksikliğinin yaşanması
1. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Stratejik, Piyasalardaki kaynak eksikliği
1. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	5
2. Sorun ya da eksiklik	Farklı finansman kaynaklarına erişimine yönelik gerekli bilgilendirmelerinin, eğitim organizasyonlarının eksikliği.
2. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem	1

derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	
2. sorun ya da eksikliğin kaynağı	İstihdam/İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik
3. Sorun ya da eksiklik	Ar-Ge Desteklerine (TÜBİTAK vb.) ilişkin proje değerlendirme süreçlerinin uzun olması ve proje bütçelerinin büyük ölçüde kırılması.
3. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	2
3. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Bürokratik, Stratejik, Maddi kaynak yetersizliği, Sürecin Verimsiz Yönetilmesi
4. Sorun ya da eksiklik	Yatırımcı finansmanına erişim konusuna yeterli bilgi ve tecrübenin olmaması.
4. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	4
4. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Stratejik, Organizasyonel Erişim
5. sorun ya da eksiklik	Yurt dışı pazara açılma süreçlerinde Ulusal destek süreçlerinin geri ödeme mekanizmasının yavaş ilerlemesi ve uluslararası destekler konusunda gerekli bilgilendirmelerin yapılmaması
5. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	3
5. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Bürokratik, Stratejik
HEDEFLER	
Acil hedef	Sektörün ulaşabileceği finansman kaynaklarının çeşitlendirilmesi ve artırılması.
Acil hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar	Sorun 1, Sorun 2, Sorun 3, Sorun 4, Sorun 5

Acil hedefin gerçekleşmesinin önemi nedir? Neyi etkileyecek ya da değiştirecektir.	Sektörün sağlıklı olarak operasyonlarını sürdürebilmesini için önemli bir adım olacaktır.
Acil hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Finans Kuruluşları
Acil hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat/Döviz kazandırma, İthalat, Fırsat Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Eğitimin Gelişimi, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik, Girişimcilik
1. orta vadeli hedef	Finansmana erişim konusunda firmaların bilgilendirilmesi.
1. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Hizmet İhracatçıları Birliği, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Üniversiteler, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri
1. orta vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, Fırsat Eşitliği, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Eğitimin Gelişimi, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik, Girişimcilik
2. orta vadeli hedef	Yatırımcıya erişim kanallarının artırılması.
2. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri
2. orta vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, Fırsat Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Eğitimin Gelişimi, İstihdam ve İnsan Kaynağı
3. orta vadeli hedef	Ticaret Bakanlığı gibi kurumların değerlendirme uzmanlarının sayı ve yetkinlik olarak artırılması
3. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Hizmet İhracatçıları Birliği, Ticaret Bakanlığı
3. orta vadeli hedefin aşağıdaki hangi alanlara etkisi bulunmaktadır?	İhracat / Döviz Kazandırma, İstihdam ve İnsan Kaynağı

Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [1. orta vadeli hedef]	Sorun 2
Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [2. orta vadeli hedef]	Sorun 4
Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [3. orta vadeli hedef]	Sorun 5
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [1. Orta vadeli hedef] (%)	40
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [2. Orta vadeli hedef] (%)	30
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [3. Orta vadeli hedef] (%)	30
1. uzun vadeli hedef	Yurt dışındaki pazarın tanınması ve desteklerin yaratılması için sektör bazlı uzmanların atanması
1. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Hizmet İhracatçıları Birliği, Ticaret Bakanlığı
1. uzun vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, İstihdam ve İnsan Kaynağı, Beceri ve Yetkinlik, Girişimcilik
2. uzun vadeli hedef	Firmaların sağlıklı büyüme metodolojisinin tanımlanması buna bağlı olarak finansmana erişim

2. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı, Hizmet İhracatçıları Birliği, Bilişim Sanayicileri, Yazılım ve Bilişimle ilgili Sivil toplum kuruluşları, Üniversiteler, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Teknokentler/Kuluçka Merkezleri
2. uzun vadeli hedefin etki alanları	Sürdürülebilir Kalkınma ve Üretim, İhracat / Döviz Kazandırma, Fırsat Eşitliği, Sanayi, İnovasyon ve Altyapı, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Beceri ve Yetkinlik, Girişimcilik
Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [1. uzun vadeli hedef]	Sorun 5
Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar [2. uzun vadeli hedef]	Sorun 4
Uzun vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [1. Uzun vadeli hedef] (%)	45
Uzun vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [2. Uzun vadeli hedef] (%)	55

YURTIÇİ /YURTDIŞI ETKİNLİKLER

Moderatör yorumu:

Bu çalıştay masası, YURTIÇİ/YURTDIŞI ETKİNLİKLER konusunda belirlenen hedefler doğrultusunda ilerlemektedir.

Acil hedef olarak yeni bir destek başvuru sisteminin kullanılması öngörülmektedir. Bu hedef, başvuru süreçlerini hızlandırarak danışman arkadaşların iş yükünü azaltmayı ve süreçleri verimli hale getirmeyi hedeflemektedir. Ticaret Bakanlığı ve TİM bu hedefin gerçekleşmesi için sorumlu kuruluşlardır. Acil hedefin etki alanları ise fırsat eşitliği ve beceri ile yetkinlik odaklıdır.

Orta vadeli hedeflerden biri, merkezi ve sektör bağımsız bir listenin belirlenmesini içermektedir. Bu hedefin gerçekleşmesi için Hizmet İhracatçıları Birliği, Ticaret Bakanlığı ve TOBB sorumlu tutulmuştur. Etki alanı ise fırsat eşitliği olarak öngörülmüştür.

Diğer orta vadeli hedef ise yurtdışında etkinlikler için hizmet alınan organizatör/danışman firmaların etkin/etkili seçilmesini içermektedir. Bu hedefin gerçekleşmesi için Hizmet İhracatçıları Birliği sorumlu tutulmuştur. Etki alanları fırsat eşitliği ve beceri ile yetkinlik olarak belirlenmiştir.

Uzun vadeli hedef, birliğin personellerinin yetkinliklerinin artırılmasını hedeflemektedir. Bu hedefin gerçekleşmesi için Hizmet İhracatçıları Birliği ve Ticaret Bakanlığı sorumlu tutulmuş ve etki alanı olarak istihdam ve insan kaynağı belirlenmiştir.

Bu hedeflerin gerçekleşmesiyle birlikte etkinliklerin daha verimli ve etkili bir şekilde planlanması, destek sistemlerinin daha hızlı işlemesi ve personel yetkinliklerinin artması hedeflenmektedir.

Masa Raportörü	Esad Erkam Köroğlu
Masada Katkı Sunan Kişilerin Adı-Soyadı	Umut Mazgal Ahmet Kuralkan Abdullah Sayrumoğlu Erkan Erdem Burcu Kasımoğlu Barış Yılmaz Muhammed Maruf Erdem Demir
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Yazılım	Dokuman / Arşiv Yönetimi yazılımı, Kurumsal Kaynak Planlama (ERP) yazılımı, İnsan kaynakları yazılımı, Mobil uygulamalar, Simülasyon Teknolojileri
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Donanım	Masaüstü bilgisayar ve OEM ürünleri, POS sistemleri, Mobil telefon, Kesintisiz güç kaynağı
Masada Katkı Sunanların Sektörleri/Bilgi Teknolojisi	E-fatura / E-defter / E-arşiv hizmeti, Danışmanlık, Proje desteği, Barındırma / Yönetim hizmeti, İnternet hizmetleri, Ar-ge çalışmaları
SORUNLAR	
Giriş	Yurtiçi ve yurtdışı etkinler ile alakalı farklı sektördeki temsilcilerin görüş ve tecrübelerinin paylaşımı yapıldı. Sektör temsilcilerinin öncelikle DYS sisteminde yaşadığı problemler dile getirilmiş olup daha kullanıcı dostu bir core yazılım/sistem üzerinden gidilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu kullanımı zor sistem HİB üyelerinin birliğe olan güven ve aidiyetini sarsmaktadır. Yurtdışında yapılan etkinliklerin daha yetkin üçüncü taraf/hizmet sağlayıcılarla yapıp daha odaklı etkinlikler planlanarak birlik üyelerinin daha kaliteli etkinliklere katılımın sağlanması gerekmektedir. Sektörün en önemli dertlerinden birisi dolar bazında yapılan ödemelerin sonrasında TL olarak gönderilmesi ve arada geçen 6-12 ayda TL'nin değer kaybından dolayı şirketlerin çok zarara uğraması.
1. Sorun ya da eksiklik	DYS sisteminin yetersizliği- Turquality'nin otomasyon sistemi gibi teşviklerin duyurulup, başvurularının yapıldığı sonrasında da harcamaların girilip da uzman tarafından kolaylıkla onaylanabileceği bir sistem bulunmaması. Turquality kapsamında Marka Destek gibi sistem olmaması.

1. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Bürokratik, Stratejik, İstihdam/İnsan Kaynağı, İnovasyon, Teknolojik
1. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	5
2. Sorun ya da eksiklik	Daha sık yurtdışı seyahat organize edilmemesi için Milli Katılım ve Bireysel Katılım listesinin daha farklı da ülke ve etkinlikleri de kapsayacak şekilde hazırlanmaması; Suudi Arabistan, Singapur, Güney Afrika, ABD, Kanada, Almanya.
2. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	4
2. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Politik, Bürokratik, Stratejik, İnovasyon, Teknolojik
3. Sorun ya da eksiklik	Hem B2B hem de bireysel/milli katılım fuar etkinliklerinde hizmet alınan firmaların daha kaliteli seçilmemesi ve özellikle dünya standartlarında hizmet alınmaması. Ayrıca bu yurtdışı etkinliklerde daha odaklı gidilmemesi
3. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	3
3. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Politik, Bürokratik, Stratejik, İstihdam/İnsan Kaynağı, Üniversite-Sanayi İş Birliği, Teknolojik, Bilimsel
4. Sorun ya da eksiklik	Dolar ödeme yapıp TL ödeme alınması ve kurun çok devalüe olmasından dolayı firmaların maddi zarara uğraması. Onay süresinin en geç 15 güne düşürülmesi. Dosya inceleme süresinin normalde 6 ay gibi olması.
4. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	2
4. sorun ya da eksikliğin kaynağı	Politik, Bürokratik, Stratejik, Sektörel, İstihdam/İnsan Kaynağı

5. sorun ya da eksiklik	Etkinliklere katılım sağlayan kişilerin detaylı kontak bilgilerinin kayıt alınıp bir database oluşturulup herkese paylaşılması.
5. sorun ya da eksikliğin tüm sorunlar içerisindeki önem derecesi (1-en düşük, 5-en yüksek)	1
5. sorun ya da eksikliğin kaynağı	İnovasyon, Teknolojik, Bilimsel
Diğer hususlar	İottech Bilişim dava sürecinden dolayı HİB danışmanı (Atacan Bey) süreci. Yurt içi firmaların yurt dışını iştiraklerin de stantlarda hepsinin kullanılması gerekiyor.
HEDEFLER	
Acil hedef	Yeni bir destek başvuru sisteminin kullanılması
Acil hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar	Sorun 1, Sorun 2, Sorun 4
Acil hedefin gerçekleşmesinin önemi nedir? Neyi etkileyecek ya da değiştirecektir.	Yeni başvuru sistemi süreçleri hızlandıracak ve başvuru sürecinde danışman arkadaşların iş yüklerini de hafifletecektir.
Acil hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Ticaret Bakanlığı, TİM
Acil hedefin etki alanları	Fırsat Eşitliği, Beceri ve Yetkinlik
1. orta vadeli hedef	Merkezi ve sektör bağımsız bir listenin belirlenmesi
1. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Hizmet İhracatçıları Birliği, Ticaret Bakanlığı, TOBB
1. orta vadeli hedefin etki alanları	Fırsat Eşitliği
2. orta vadeli hedef	Yurtdışında etkinlik ile ilgili hizmet alınan organizatör/danışman firmaları etkin/etkili seçmeliyiz
2. orta vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Hizmet İhracatçıları Birliği

2. orta vadeli hedefin etki alanları	Fırsat Eşitliği, Beceri ve Yetkinlik
Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [1. orta vadeli hedef]	Sorun 2
Orta vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [2. orta vadeli hedef]	Sorun 3, Sorun 5
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [1. Orta vadeli hedef] (%)	65
Orta vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [2. Orta vadeli hedef] (%)	35
1. uzun vadeli hedef	Birliğin personellerinin yetkinliklerinin artırılması
1. uzun vadeli hedefin gerçekleşmesi için sorumlu olan kuruluşlar	Hizmet İhracatçıları Birliği, Ticaret Bakanlığı
1. uzun vadeli hedefin etki alanları	İstihdam ve İnsan Kaynağı
Uzun vadeli hedef için kaynak teşkil eden sorun/lar. [1. uzun vadeli hedef]	Sorun 5
Uzun vadedeki hedef ya da çözüm önerilerinin ana hedefe olan katkı düzeyleri. [1. Uzun vadeli hedef] (%)	100